

UMUT
VAKFI
1993
UMUT
FOUNDATION

UMUT VAKFI

28 EYLÜL 2013

BİREYSEL SİLAHSIZLANMA GÜNÜ

19.GELENEKSEL ÖDÜLLÜ YARIŞMA

"Şiddetin Şakası Yok!"

Sıfır Şiddet: Yaşama Hak Tanıyım

Barışçıl bir yaşam, barışçıl bir dünya için öykü yarışması

BİRİNCİLİK ÖDÜLÜ

SARE POLAT

"ÜZÜLME ANNE GEÇ GELECEĞİM"

Her gece gördüğüm amansız rüyadan sıyrılıp açtım gözlerimi. Saat iki. Kapının deliğine girmeye çalışan anahtarın kararlı sesi. Gelenin o olduğunu biliyorum. Yine de bir korku kaplıyor içimi. Kalkıp koridordan gizlice sokak kapısına bakıyorum. O. Zil zurna sarhoş. Bir türkü var ağzında mırıldandığı. Belki çocukluğundan kalma bir sızı. Ağzından çıkan her kelime sanki küfür gibi. Baba demeyeli çok oldu ona. Babalık sıfatını içki şişelerinin dibinde yitirdi. Belki morarttığı gözlerde, belki de kanattığı dişlerde...

Duvarlara çarpa çarpa odama yöneliyor. Hemen yatağıma gidip uyuma numarası yapıyorum. ‘Allah’ım, lütfen bulaşmasın bu gece. Yalvarırım...’ Kapım gıcırıyor. Dudağıma ısırıyorum. Düzenli nefes alıp vererek uyku yalanıma inandırıcılık katmaya çalışıyorum.

‘Kalk kız yemek hazırla’. Duymazlıktan geliyorum. Sırtımdan dürtüyor.

‘Uyansana, uyuşuk! Hazırlayacağın zaten iki lokma!’ Yavaşça kalkıyorum. Karanlıkta parıldayan yarı kapalı mavi gözlere bakıyorum. Bıraksam ayakta uyuyacak. ‘Tamam.’ diyorum. Neyse ki lafı fazla uzatmıyor. Yavaş adımlarla mutfığa yöneliyorum. Tepsiyi akşamdan kalma soğuk pirinç pilavını koyuyorum. Birkaç domates, salatalık doğruyorum. Biraz peynir, biraz ekmek. İçeri götürüyorum. Uyumuş, sayıklıyor.

-Yemek hazır, kalk.

-Doldur be abi, doldur içelim!

-Uyan, hadi uyan...

-Bu gece bendensiniz beyleer!

-Şşşş. Yemek hazırladım diyorum. Kalksana!

-Sus saçaklı! Örtü ört üzerime, uyuycam. Yemek falan istemiyorum!

Sabrımı bir kez daha sırtlayıp battaniyeyi örtüyorum üzerine. Karşımda sayıklamakla uyumak arasında gelip giden, saç sakalı birbirine karışmış, bomboş bir adam. Zifiri karanlıkta o koca silueti izliyorum. Annemle düğün fotoğraflarındaki yağız delikanlı gibi görmeye çalışıyorum onu. Onun da küçükken masum, muzip bir çocuk olduğuna inanmaya zorluyorum kendimi. Onun da yumrukları konuşmadan önce düşünceleri konuşuyordu eskiden, inanmak istiyorum. Ona merhamet etmek istiyorum. Onu affetmek istiyorum. Hayır, olmaz. Horlamaya başladığı an düşüncelerim evin açıklıklarından odayı terk ediyor. Odama yöneliyorum. Kapımı kilitleyip gıcırdayan tahtalara basarak yatağımı buluyorum. Uyku, merhamet ediyor bana. Kendimi deliksiz rüyaların içinde buluyorum.

Güneş, odama işini bilen bir hırsız gibi süzülüyor. Sabah olmuş. Pencereden dışarıya uzatıyorum kafamı. Uykulayarak okuluna giden birkaç ilkokul çocuğu, köşe başına her sabah kamp kuran simitçi, yürüyüşe çıkmış emekli amcalar. Türlü türlü hayatlar var burada. Türlü türlü acılar. Ama şimdi bunları düşünecek vakit değil. ‘Kendi hayatıma, kendi acılarıma dönmeliyim’ diyorum. Perdeyi çekip doğru lavaboya gidiyorum. Soğuk su ürpertiyor içimi. Yüzümü havluya silip içeriye gidiyorum. Yeni uyanmış. Boş boş etrafa bakıyor. Gözü, annemin duvarda asılı fotoğrafına takılıyor. Hemen başka yöne çevriliyor bakışları. Rengi duvarla bütünleşmiş anneme bakıyorum ben de. Tüm söyleyemedikleri gözlerine dolmuş, akacak sanki. Gitmeden önce tüm söyleyemedikleri toprak olup üzerini örtmüş gibi. Her gece onun üzerine serilmiş bu ağır yükü taşıyabilmesi için Allah’a yalvarıyorum. Gidişiyse, taşıyamayacağım bu yükü omuzlarıma yüklediği için biraz da kızıyorum ona. İçeriden boğuk bir ses geliyor:

-Ben gidiyorum. İş ara bugün, aç kalcaz yoksa.

Kapı kapanıyor. Mutfağa gidiyorum. Dün ona hazırladığım sofraya hiç ekleme yapmadan içeri götürüp yemeye başlıyorum. Pilav ekşimiş, kurumuş. Domatesler buruşmuş. Peynir desen Allah’a emanet. Salatalıkla geçiştiriyorum açlığımı. Tepsiyi mutfağa götürüp odaya dönüyorum. Benden beklenmeyecek bir soğukkanlılıkla eteğimin üstüne annemin gömleklerinden birini giyiyorum. Onun gömleklerini giyebilecek kadar büyüdüğümü görmesini isterdim en çok. Ya da hep onun beni tanıdığı gibi çocuk kalabilmeyi. İçi boş çantamı omzuma asıp, anahtarı vestiyerden alıp çıkıyorum. Sokaklar biraz daha dolu. Çarşamba pazarına doğru gidiş var tüm mahallede. Mahalleli pek sevmez beni. Konuşmuyormuşum kimseyle. Hayır, öyle biri değilim ben. Ömrünün baharında annesinden kopmuş bir çocuğu hayata tutunmaya zorlayanlara kızgınım sadece. ‘Güçlü ol’ diye diye bana acımı bile yaşatmadıkları için kızgınım. Arada sırada halimi hatırımlı soran Zekiye Teyze topallayarak geliyor kaldırımdan. Yüzünde beni görünce takındığı o hüzün dolu ifade. Soruyor:

-Nasılsın kızım? İyi misin?

-İyiyim, sen nasılsın Zekiye Teyze?

-Allah iyilik versin yavrum. İyiyiz bizler de. Nereye böyle?

-İş aramaya. En son işten kovuldum da.

-Vay talihsiz Nazlım benim. Anan da o herifin zulmünden göçüp gitti. Çileniz hiç bitmez mi?

Kafamı yana doğru eğmekle yetiniyorum. Babamı niye karıştırıyor bu işe? Annem o çaresi bulunamayan illetten ölmedi mi? Yine de sormuyorum ne demek istediğini. O da üstelemiyor, hatta lafi değiştirmek için olağanüstü bir çaba gösteriyor.

-Benim de gelin doğum yaptı. Hatırlarsın değil mi Hacer ablanı? Çok severdin küçükken. Şimdi evinin işini göremiyor diye pazara gidiyordum onun yerine. Sen de ister misin bir şey? Evinizde var mı ekşiğiniz?

-Yok, sađol teyze, teŖekkür ederim.

-Bak bir Ŗeye ihtiyacın olursa çekinmeden söyle. Ben seni tutmayayım hadi Allah işini rast getirsin kızım, selametle.

-Allah razı olsun.

Hızlı hızlı uzaklaşıyorum yanından. Kafamda bin bir düşünce. Çarşıya vardığıımı fark etmiyorum bile. Köşedeki seyyar mısırcıyı anımsıyorum bir yerden. Önemsemiyorum. Giyim mağazalarının yarış atı gibi birbirini kovaladığı kalabalık caddede, emekli bir jokey gibi izliyorum etrafımı. Tuhafiyecilerin önünden geçiyorum. Kapılarına bakıyorum dikkatle. ‘Eleman aranıyor’ yazısını görme umuduyla göz gezdiriyorum kirli camlar üzerinde. Bir giyim mağazası tezgâhtar aradığını duyuruyor ilan ile elaleme. Hemen içeri süzülüyorum. Yaşını başını almış, “Hacı” diye hitap ettiklerini düşündüğüm bir adam var masa başında. “Şeyy... Ben kapıdaki ilan için...” demeye kalmıyor. Adam: “Kusura bakma yavrum ilanı kaldırmayı unutmuşum. Dün değil önceki gün bulduk aradığımız kişiyi. Gerek kalmadı.” diyor. “Peki... Peki... Hayırlı işler.”deyip çıkıyorum.

Birbirini tekrarlayan birkaç diyalog daha... İş bulamadan eve dönmenin verdiği huzursuzlukla atıyorum adımlarımı. Göğüs kafesime oturan daralma hissi artıyor. Ev, yaklaştıkça büyüyor gözümde. Anahtarı çevirip açıyorum gıcırdayan kapıyı. Evde yok. Rahatlıyorum. Üzerimi değiştirmek için odama gidiyorum. Ev giysilerimi tam giymişken kapı açılıyor. İçeri girmek yerine odamda bekliyorum. Ama kaçıışı olmayan bir yerdeyim, biliyorum. Biraz sonra kapım açılıyor. Rüzgarla gelen hava, kötü dakikalar beklediğimi fısıldıyor kulağıma.

‘İş bulabildin mi?’ Yüzüne bakıyorum. ‘Sana diyorum yarım akıllı, iş bulabildin mi?’ Midem bulanıyor. ‘Hayır’ demekle yetiniyorum. Bundan gerisi, anılarımın karanlık köşesinde yerini almak üzere kazanıyor beynime. Yüzüme kocaman elleriyle attığı tokatlar, çekiştirmekten morarttığı ince kollarım. Saç diplerimi cayır cayır yakan, kendi elleriyle yarattığı ılık bir acı. Hepsi, hepsi karanlıkla birlikte karışıyor anılarımın içine. Ağlamaktan uyumaya geçilen evrede rahatladığımı hissediyorum.

Bitti diyorum, herhalde ölüm böyle bir şey. Evet bitti. Ama ölümler rüya görebilir mi? Ben görüyorum. Rüyalar ne kadar gerçeğe yakın olabilir? İşte o kadar yakınım anneme. Siyah uzun bir elbise içinde. Yüzünde tanıdık yara izleri. ‘Anne!’ diyorum. ‘Kim yaptı bunu sana?’ Cevap vermiyor. Sonra şu dünyada yerini unutamayacağım tek yere doğru koşmaya başlıyor: Mezarına. Babamın arkasından koşup onu yakaladığımı görüyorum. Siyah elbisesini çekiştirirken annemin yüzünde bir ifade: “Git, kaç” diyor bana. Sonrası hiçkırıklarla süslenmiş bir uyanış. Sızılarla bezenmiş bir dizi ağlayış.

Ağrılarımı önemsemeyecek kadar acıyor kalbim. O kadar büyük bir hırsla donatılmışım ki, şimdi gitsem onu öldürebilirim.Çekip çekip birilerini vurmakla tehdit ettiği beylik tabancayla beynini dağıttığımı düşünüyorum. Sonra düşüncelerimden utanıyorum. Bunu yapsam ondan ne farkım kalır ki? Kafam zonkluyor. Çantamdan ağrı kesici alıp mutfağa yöneliyorum sessizce. Evde olmadığını fark edip derin bir oh çekiyorum. Hapı yuttuktan sonra doğru odama gidiyorum. Kafamı meşgul eden düşünceye yoğunlaşıyorum. Rüyaların bir gizemi olduğuna inanmışımdır hep. Hele hayatımı anlamlı kılan tek varlık, annem, rüyamı da anlamlı kılmayı başarmışsa. Neden diyorum, neden kaçıyordu annem ondan? Neden beyaz yüzlü annem siyahlar içinde? Bu matem kendi ölümüne mi?

Zekiye Teyze'nin sözleri de yankılanmaya başlıyor kafamın içinde. ‘‘Annen de o adamın zulmünden göçüp gitti...’’ Küçük aklımın o zamanlar almadığı bir hastalığı oysa annemle beni ayıran. Kanseri demişlerdi de, kelimenin içinde ‘‘kan’’ geçtiği için günlerce ağlamıştım. Sabah ezanının iç ürperten makamı ile yeniden uykuya dalmadan önce ellerimi açıp uzun uzun dua ediyordum. İnsanın insana yaptığı bu zulmü bir türlü kabullenemiyordum. Yarının bana getireceklerinden habersiz, ağırlarımla baş başa, gözyaşlarımla yıkadığım umutlarımı yastık yaparak uyuyordum...

Kalabalık bir meydandayım. Gözlerim halen kapalı. Nefes almayı unutuyorum. Zamanı, mekânı, kimliğimi, her şeyi unutuyorum. Dünümü, yarınımı unutuyorum. Gördüğüm karanlıkta bir yüz beliriyor. Bakıyorum, annem. Birileri sorular soruyor, sadece bir uğultu geliyor kulağıma. Tüm cümlelerin sıra sıra anlamını yitirdiğini ilk defa görüyorum. Çığlık atarak kalabalığı yarıyorum. İnsanlar bana aldırıyor. Ben de koşa koşa, etraftakilerin garip bakışlarına aldırmadan eve dönüyorum.

Odama gidip bir kalem kağıt çıkarıyorum ve tek bir cümle yazıyorum: ‘‘ ANNEME GİDİYORUM’’. İvri zıvırın konulduğu dolabı açıp bir halat buluyorum. Yeterli. Mutfaktan sandalyeyi kapıyorum. Odanın ortasına koyuyorum. Ampul takılan yere halatı geçiriyorum ve ucunu halka şekline getiriyorum. ‘Feleğin çemberinden geçtim’ diyenler bu çemberden de geçebilir mi? Ben geçeceğim. Yazdığım notu ayağımın altına koyuyorum. Her şey tamam. Bir şey eksik. Sandalyeden inip annemin duvardaki hüznü fıskıran fotoğrafını ters çeviriyorum. O, bunları görmeyi hak etmiyor. Sandalyeye tekrar çıkıyorum. Hareketlerim akıl hastanesinden kaçmış bir deli kadar çevik. Kalın halatı boynuma geçiriyorum. Halat soğuk, ev sessiz. Ürküyordum. Ama hayır, dönmek yok. Kafamdan geçen son düşünceler nedense babamla ilgili oluyor. Bu manzara karşısında gözyaşı döküp dökmeceğini merak ediyordum. Umarım geç ölür. Annemle biraz yalnız kalmak istiyordum çünkü. Ayaklarım yavaş yavaş havalanıyor. Ağır çekime alıyorum hareketlerimi. Biraz önceki çeviklikten eser yok. Bir gözyaşı iniyor sağ gözümde yerdeki nota. ‘‘Annem’’in üzerine düşüyor. İnsan intihar ederken gereksiz ayrıntılara takılıyormuş, bunu da öğrendim. Ayaklarım tamamen yerden kesilirken gözlerim yuvalarından fırlayacak gibi oluyor. Sonrası uğultu...

Kan ter içinde uyanıyorum. Saat on. Uykumu alamamamın verdiği sersemlik, uyumama izin vermeyen ağırlar, düşüncelerimi katleden şüphe ve meraklar. Hepsini bugünü bekliyormuş gibi saldırıyorlar. Açlıktan başım dönmeye başladığı an yemek yemem gerektiğini fark ediyordum. Bir patatesi haşlanmak üzere ocağa koyuyordum. Leş gibi içki kokan oturma odasını havalandırıyorum. Alnım kanamış, olduğu yerde kurumuş. Temizliyorum. Ve düşünmeye başlıyorum. Annemle ilgili kimler ne biliyordu, bilseler de söylerler mi? Beni bu adamla baş başa, kaderime terk edip giden akrabalarımı mı gideyim? Yoksa harfleri sonsuza kadar sessizliğe adanmış, kara toprak altında beni bekleyen anneme mi? Kim cevaplar ki içimde tuttuğum soruları? Yüzünü bile hatırlamakta zorlandığım annemin neleri sevdiğini, nasıl güldüğünü, neler hayal ettiğini? Sadece nasıl ağladığını biliyorum. Bu haksızlık...

Biraz hava almak için dışarı çıkıyorum. Peşimde sürüklenen binlerce düşünce. Bakımsız bahçeden yokuş aşağı giden sokağa bakıyorum. Evlere, bahçelere, gökyüzüne. Sokağın sonundaki ev takılıyor gözümde. Gözleri görmeyen, ama mahallede her olup bitenden haberdar olan Döndü Nine'nin evi. Mahallelinin yardımları ile geçinir. Kimsesiz bir kadından beklenmeyecek ölçüde dirençli, seksen yaşını devirmiş bir çınar. Gençcik hayata veda eden annemi düşününce Döndü Nine'nin bu kadar uzun yaşamayı nasıl başardığına şaşıyorum. Yıllardır görmediğim yaşlı kadına gitmek için amansız bir istek beliriyor içimde. Aklıma gelen fikre karşı koyamayarak hemen giyinip dışarı çıkıyorum.

Kimseye görünmemeye gayret ederek Döndü Nine'nin evine ulaşıyorum. İki katlı kocaman evin kendine yaraşır tahta kapısını çalıyorum. İçeriden bir ses bağılıyor : “Kimsiiiiin?”

Düşünüyorum, boğazım düğümleniyor ve cesaretimi toplayıp sesleniyorum: “ Döndü Nine , ben Nazlı, Şerife'nin kızı.” diyorum. “ Gel kızım gel. Tokmağı sağa çeviriver açılır kapı.” diyor. İçeri girer girmez yüzüme çarpan ağır rutubetten midem bulanıyor. Yine de içki ve kan kokusundan iyi. Hemen girişte sağ odadan geldiğini tahmin ettiğim sese yaklaşıyorum. Doğru tahmin. Kadın en son gördüğümünden beri hiç değişmemiş.

“Gel gel, otur kanepeye. Hoş geldin kızım.” Diyen Döndü Nine'nin şaşkınlığı sesine vurmuştu. “Hoş bulduk.” dedim. “ Ne iyi ettin de geldin. Hep konudan komşudan sorarım seni.” deyince cevap bulamadım.

-Yaaa yavrum, talihsiz Nazlım, hayırsız baban ne yapıyor?

-Ne yapsın, hep aynı.

Keşke gelmeseydim, içim daralıyor. Ondan konuşmak istemiyorum. Bana annemi anlatsın istiyorum. Ama yaşlı kadın yılların kinini biriktirmiş ve hiç susmaya niyeti yok. Sanki ben yokmuşum gibi kendi kendine sayıklıyor:

-Adı batasınca, her gün döverdi bahtsız Şerife'yi. Kız çalışır didinir eve ekmek getirir, bir yandan da Nazlı'sına bakardı. Ama o köpek yok mu o köpek. Kızın her yaptığı battı gözüne. Bir gün de eve içkili gelmiş arkadaşlarıyla. Şerife de ‘Bunları getirmeseydin bari’ demiş. Demez olaymış. Kızı bir savurmuş kapının eşliğine... Sonra da derde kardı, iflah olmadı yavrucağ...

Başım döntüyor. Gözlerimi kapatıyorum. Yaşlı kadın şu yüzümün halini görse ne derdi acaba? “Bırak bu adamı, ondan sana hayır yok dedim kaç kere ama tutunacak dalı yoktu garibimin.” diyordu ki, gözüm karşıdaki televizyon ekranına takıldı. Döndü Nine'nin “Can yoldaşım” dediği televizyon sabahtan akşama kadar açık dururdu. Yaşlı kadın onun sesiyle yalnızlığını ve karanlığını savuşturmaya çalışırdı. Yüzü yara bere içinde kadınlar, küçük çocuklar vardı ekranda. “Yalnız değilsiniz.” diyordu. Bir telefon numarası belirdi. Numarayı beynime kazıdım. Döndü Nineyi kendi sesiyle baş başa bırakıp fırladım.

Artık hiçbir güç beni durduramazdı. Çünkü umuda koşuyordum. “Üzülme anne!” dedim içimden, “Ben geç geleceğim.”